

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Nom	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Crèdits	0,72 de presencials (18 hores) 2,28 de no presencials (57 hores) 3 de totals (75 hores).
Grup	Grup 1, AN (Campus Extens)
Període d'impartició	Anual
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Sebastià Serra Busquets s.serrabusquets@uib.es	12:00	14:00	Dimarts	12/02/2018	29/06/2018	AC12
	12:00	14:00	Dilluns	12/02/2018	29/06/2018	AC12
	15:00	17:00	Dilluns	26/02/2018	29/06/2018	AC12

Contextualització

(*) Aquesta matèria coordina el seu programa amb la 2.1.2. Codi 10745 impartida pel Dr. Miquel Deyà Bauzà.

En aquesta matèria es tracten específicament els programes detallats en els Continguts del present programa: Història Contemporània, Art Contemporani, Geografia Econòmica i Humana en els estudis d'ESO i Batxillerat com a assignatures obligatòries. Al mateix temps, es tracten les matèries optatives a ESO i Batxillerat relacionades directament amb Història, Geografia i Història de l'Art.

A la vegada, es vol fer èmfasi en la problemàtica de la contextualització.

- * Aprofundiment i reflexió sobre el contingut de les matèries pròpies de l'especialitat.
- * La contextualització a l'entorn educatiu, social, cultural i polític.
- * Coneixement dels recursos per a l'actualització científica i docent.
- * Aportació de les matèries de Geografia, Història i Història de l'Art en el tractament dels temes transversals.
- * Anàlisi de mitjans de comunicació.
- * El paper de les matèries de l'especialitat a les dimensions socials, econòmiques, polítiques i culturals del món.
- * L'orientació acadèmica i professional.
- * El coneixement de les tecnologies de la informació i les fonts d'informació per a l'actualització dels aspectes docents i també normatius.
- * Educació a través del medi.
- * Sortides de l'aula.

Requisits

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

És important conèixer el patrimoni natural i cultural, les institucions, les entitats, les biblioteques, les hemeroteques, els centres de documentació, els museus i els mitjans de comunicació.

Essencials

Els que s'especifiquen a l'hora de convocar el màster.

Recomanables

Estar al dia de les aportacions que es fan a les matèries pròpies de l'assignatura.

Competències

Aquesta assignatura va precedida de les de caràcter general, per tant, es donen per assumides les competències de les matèries impartides anteriorment.

Específiques

- * -Coneixement dels programes de les matèries que s'han d'impartir. Obligatòries i optatives. -Anàlisi de la importància de les matèries que s'han d'impartir en el context social, econòmic i cultural. -Foment de la recerca, el processament de les dades i la informació per a l'aplicació a l'ensenyament. -Coneixement dels recursos educatius i els mecanismes d'utilització per a donar suport a les activitats d'ensenyament i d'aprenentatge. -Desenvolupar una actitud reflexiva i crítica davant l'entorn social i cultural, l'entorn institucional en el qual es treballa i enfront de la pràctica professional. -Relacionar els continguts de les matèries amb els d'altres per tal de desenvolupar experiències interdisciplinàries. -Coneixement de les característiques pròpies de les professions vinculades a l'especialització docent procurant introduir la necessitat d'adaptació a les transformacions que puguin ser necessàries. -Programar d'acord amb les diferents etapes educatives en les quals s'ha d'impartir la docència..

Genèriques

- * -Planificar l'execució dels programes de les matèries tenint en compte el nivell i la formació prèvia dels estudiants. -Concretar el currículum, aplicar metodologies didàctiques, grupals i personalitzades adaptades a la diversitat dels estudiants. -Cercar, processar i comunicar informació, transformar-la en coneixement i aplicació als processos d'ensenyament. -Fomentar la investigació docent..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

- * Contextualització.
- * Competències interdisciplinàries.
- * Dimensions socials, polítiques, econòmiques i culturals.
- * Història contemporània. Art dels segles XIX, XX i XXI. Geografia humana i econòmica. Sociologia. Ciutadania i democràcia. Governabilitat. Patrimoni històric artístic i natural.
- * Temes transversals. Es programarà un seminari sobre la formació interdisciplinària en Ciències Humanes i Socials.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Grup	Grup I, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

Continguts temàtics

Contextualització. El patrimoni natural, cultural i històric.

Contextualització II. Museus, biblioteques, centres de documentació, centres culturals i arxius. Els mitjans de comunicació.

Història contemporània universal. Història contemporània a ESO i Batxillerat.

Història contemporània d'Espanya. Història contemporània d'Espanya a ESO i Batxillerat.

Història contemporània de les Illes Balears. Història contemporània de les Illes Balears.

Història de l'Art. Història de l'Art a ESO i Batxillerat.

Geografia humana i econòmica. Geografia humana i econòmica a ESO i Batxillerat.

Sortides de l'aula. Patrimoni natural, històric, artístic i cultural.

Educació a través del medi. Patrimoni natural i cultural.

Metodologia docent

A partir de les activitats presencials s'introdueixen les pràctiques i es fixen els criteris de treballs no presencials.

Volum de treball

La programació s'ha fet a partir de criteris d'interrelació. Cada sessió hi haurà una exposició i posada en comú. S'oferiran eines didàctiques, bibliografia i experiències.

A més de les sessions programades a l'aula es farà una sortida guiada de 6hores de durada. La data i el lloc es comunicaran oportunament per part del professor.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Blocs temàtics	Grup gran (G)	Actualització de coneixements. Categoria que inclou el seminari: "La Formació Interdisciplinària en Ciències Humanes i Socials".	11
Classes pràctiques	Sortida de l'aula	Grup gran (G)	Coneixement de museus, centres culturals, biblioteques, arxius i institucions.	6
Tutories ECTS	Preparació	Grup petit (P)	Preparació treball interdisciplinari. Serà necessari assistir a almenys dues tutories individuals durant el curs, una de les quals al final de l'assignatura.	1

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Grup	Grup I, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Actualització de la bibliografia general i específica	Actualització de la bibliografia general i específica, material documental, audiovisual i mitjans de comunicació. Eines didàctiques.	40
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació d'una sortida de l'aula	Programar sortides de l'aula on s'analitzaran conceptes interdisciplinaris. Assistència i ressenya del seminari "La Formació Interdisciplinària en Ciències Humanes i Socials", a celebrar al mes de febrer del 2018 a la UIB.	5
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball interdisciplinar	Exercici de les competències interdisciplinàries (orientacions interdisciplinàries).	12

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació serà contínua. Es faran tutories presencials. Els horaris seran els dilluns i els dimarts de les 12 h a les 15 h. (també a hores convingudes). Es faran en el despatx AC12 de l'edifici Ramon Llull (planta baixa) del Campus Universitari. 971173279 / s.serrabusquets@uib.es.

Es revisarà i analitzarà la carpeta d'aprenentatge i es faran proves orals.

Blocs temàtics

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Actualització de coneixements. Categoria que inclou el seminari: "La Formació Interdisciplinària en Ciències Humanes i Socials".
Criteris d'avaluació	Tutoria presencial

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 20% per a l'itinerari B

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Grup	Grup 1, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

Sortida de l'aula

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Coneixement de museus, centres culturals, biblioteques, arxius i institucions.
Criteris d'avaluació	Tutoria presencial

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari B

Preparació

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Preparació treball interdisciplinari. Serà necessari assistir a almenys dues tutories individuals durant el curs, una de les quals al final de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Tutoria presencial

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 10% per a l'itinerari B

Actualització de la bibliografia general i específica

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Actualització de la bibliografia general i específica, material documental, audiovisual i mitjans de comunicació. Eines didàctiques.
Criteris d'avaluació	Tutoria presencial

Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 25% per a l'itinerari B

Preparació d'una sortida de l'aula

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Programar sortides de l'aula on s'analitzaran conceptes interdisciplinaris. Assistència i ressenya del seminari "La Formació Interdisciplinària en Ciències Humanes i Socials", a celebrar al mes de febrer del 2018 a la UIB.
Criteris d'avaluació	Tutoria presencial o reunió amb el grup de treball

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari B

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Grup	Grup I, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

Treball interdisciplinar

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (recuperable)
Descripció	Exercici de les competències interdisciplinàries (orientacions interdisciplinàries).
Criteris d'avaluació	Reunió amb els grups de treballs, i revisió de la carpeta amb especial atenció al contingut del seminari.

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari A

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari B

Recursos, bibliografia i documentació complementària

S'ofereix una bibliografia seleccionada i al mateix temps es recomana tenir en compte la bibliografia i material didàctic de les altres assignatures.

Es recomana consultar les bibliografies de les assignatures de grau dels estudis de Geografia, Història de l'Art i Història de la UIB.

(*) Es detallaran: col·leccions de diapositives, portals web, materials audiovisuals, pel·lícules recomanades, etc.

(*) Es lliurarà material a l'aula i també es penjaran materials addicionals a l'entorn *moodle*.

Bibliografia bàsica

Bibliografia General

- BENEJAM, Pilar i PAGÈS, Joan -coord- (2004): *Enseñar y aprender ciencias sociales. Geografía e historia en la educación secundaria*. Ice/Horsori. Universitat de Barcelona.
- BREU, Ramon (2012): *La historia a través del cine*. Graó. Barcelona.
- DE LA CRUZ SOLÍS, Isabel (2009): *Enseñar historia del arte*. CCS. Madrid.
- DD.AA (2010): *Recursos y estrategias para estudiar ciencias sociales*. Graó. Barcelona.
- FONTAL MERILLAS, Olaia (2003): *La educación patrimonial. Teoría y práctica en el aula, el museo e internet*. Trea, Gijón.
- HERNÁNDEZ CARDONA, F. Xavier (2011): *Didáctica de las ciencias sociales. Geografía e historia*. Graó. Barcelona.
- KITSON, Alison et al. (2015): *Didáctica de la historia en secundaria obligatoria y bachillerato*. Ediciones Morata. Madrid.
- PRATS, Joaquim -coord- (2011): *Didáctica de la Geografía y la historia*. Graó. Barcelona.
- PRATS, Joaquim -coord- (2011): *Geografía e historia: complementos de formación disciplinar*. Graó. Barcelona.
- TREPAT, Cristòfol-A i RIVERO, Maria Pilar (2010): *Didáctica de la historia y multimedia expositiva*. Graó. Barcelona.
- Revista Íber.
- Col·lecció Graó.
- Webs educatives.
- Atles geogràfic i històric de les Illes Balears. Cort, Palma, 2008.
- CARRERAS, Albert -Coord.-: *Estadísticas históricas de España. Siglos XIX-XX*. Fundación Banco Exterior. Madrid, 1989.
- CASTELLS, Manuel: *L'era de la informació. 3 volums*. Editorial UOC, Barcelona, 2003.
- DD.AA.: *Atles Universal Català*. Gran Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1994.
- DD.AA.: *Atles de les Illes Balears*. Govern de les Illes Balears, 1996.
- DD.AA.: *Atlas histórico de España*. Istmo, Madrid, 1999.
- DD.AA.: *Crónica del siglo XX*. Plaza & Janes, Barcelona, 1999.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització.
Grup	Grup I, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

- DD.AA.: *El segle XX a les Illes Balears*. Estudis i cronologia. Cort, Palma, 2000.
- DD.AA.: *Mira el mundo. Tendencias, cambios y retos del nuevo milenio*. Blume - Reuters, Barcelona, 2005.
- DD.AA.: *Siglo 20*. Blume, Barcelona, 2000.
- DD.AA.: *Itinerarios históricos en las Islas Baleares*. Diario de Mallorca, Palma, 2009.
- DD.AA.: *Visualart*. Vicens Vives, Barcelona, 2009.
- DE RIQUER, Martí i DE RIQUER, Borja: *Reportajes de la historia. Relatos de testigos directos sobre hechos ocurridos en 26 siglos*. Volumen I i II. El Acantilado, Barcelona, 2010.
- *España en cifras*. INE, Madrid.
- FERNÁNDEZ GARCÍA, Antonio: *Documentos de historia contemporánea de España*. Actas, Madrid, 1996.
- FERNÁNDEZ GARCÍA, Antonio: *Textos y documentos de Historia Moderna y Contemporánea (siglos XVIII-XX)*. Historia de España dirigida por Manuel Tuñón de Lara, Labor, Barcelona, 1985.
- FORN SALVÀ, Francesc: *El laboratori d'història. La pràctica en la comprensió del passat*. Ed. Horsori, Barcelona, 2010.
- GARCÍA DE CORTÁZAR, F.: *Atlas de Historia de España*. Planeta, Barcelona, 2003.
- KYMLICKA, Will: *Ciudadania multicultural. Una teoria liberal dels drets de les minories*. Ed. PROA-UOC, Barcelona, 1999.
- LEAN, G.; HINRICHSEN, D.: *Atlas del medio ambiente*. ADENA-WWF, Madrid, 1992.
- LÓPEZ-CORDÓN, María Victoria; MARTÍNEZ CARRERAS, Jose'U.: *Análisis y comentario de textos históricos. II Edad Moderna y Contemporánea*. Alhambra, Madrid, 1978.
- LORENZO ALQUÉZAR, Rafael; BENEDICTO RODRÍGUEZ, Rubén: *Educación cívica. Democracia y cuestiones de género*. Ed. Icaria, Barcelona, 2010.
- MARIMON, Antoni -Dir.-: *Atles d'història de Mallorca*. Gran Enciclopèdia de Mallorca, Palma, 2006.
- MELIS, Lourdes; SERRA, Sebastià; VIVES, Antoni: *Els museus de les Illes Balears*. Institut d'Estudis Balearics, Palma, 2009.
- MOLINER PRADA, Antoni: *Documents de la història contemporània d'Espanya*. Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 2004.
- MORADIELLOS, Enrique: *La historia contemporánea en sus documentos*. RBA Editores, Barcelona, 2011.
- RIPOLL MARTÍNEZ, Antònia -Dir.-: *Gran Atles de l'Enciclopèdia de Mallorca*. Promomallorca, Palma, 1998.
- JULIÀ, Santos: *Nosotros, los abajo firmantes. Una historia de España a través de los manifestos y protestas (1896-2013)*. Circulo de Lectores, Barcelona, 2014
- SERRANO, Carlos; LEQUYER, M. C.: *Otra España. Documentos para el análisis 1974-1989*. Instituto de Cultura Juan Gil Albert, Alicante-París, 1990.
- VIDAL BENEYTO, José: *Hacia una sociedad civil global desde la sociedad mundo*. Taurus, Madrid, 2003.

Bibliografia complementària

HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA UNIVERSAL

- ABULAFIA, David -Ed.-: *El Mediterráneo en la historia*. Critica, Barcelona, 2003.
- ARACIL, R., J. OLIVER, et al.: *El mundo actual. De la Segunda Guerra Mundial a nuestros días*. Barcelona, Universitat de Barcelona, 1995.
- ARÓSTEGUI, J., C. BUCHRUCKER, et al.: *El mundo contemporáneo: Historia y problemas*. Buenos Aires - Barcelona, Biblos - Crítica, 2001.
- CARPENTIER, Jean: *Historia del Mediterráneo*. IEMED. Editorial Base, Barcelona, 2008.
- CASASSAS YMBERT, Jordi: *La construcción del presente. El mundo desde 1848 hasta nuestros días*. Ed. Ariel, Barcelona, 2005.
- CASTELLS, Manuel: *La ciudad y las masas*. Alianza, Madrid, 1986.
- CASTELLS, Manuel: *L'era de la informació: economia, societat i cultura*. Tres volums Ed. UOC, Barcelona, 2003.
- DD.AA.: *Diccionario de historia política del siglo XX*. Madrid, Tecnos, 2001.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització.
Grup	Grup I, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

- DÍEZ ESPINOSA, J. R.: *Historia del mundo actual (desde 1945 hasta nuestros dias)*. Valladolid, Universidad de Valladolid, 2000.
- FONTANA, Josep: *Por el bien del Imperio: una historia del mundo desde 1945*. Pasado y presente. Barcelona, 2011.
- FULBROOK, M.: *Europa desde 1945*. Barcelona, Crítica, 2002.
- GIDDENS, Anthony: *Sociología*. Alianza, Madrid, 2002.
- HOBBSAWM, E. J.: *Historia del siglo XX: 1914-1991*. Barcelona, Crítica, 2001.
- JUDT, T.: *Postguerra. Una historia de Europa desde 1945*. Madrid, Taurus, 2006.
- LÓPEZ DAVADILLO, Julio: *Guía de los países y territorios del mundo*. Síntesis, Madrid, 2004.
- MACRY, P.: *La sociedad contemporánea. Una introducción histórica*. Barcelona, Ariel, 1997.
- MAMARELLA, G.: *Historia de Europa Contemporánea, 1945-1990*. Barcelona, Ariel, 1990.
- OSBORNE, R.: *Una historia crítica del mundo occidental*. Barcelona, Crítica, 2007.
- PAREDES, J. (Ed.): *Historia del mundo contemporáneo (s. XIX - XX)*. Barcelona. Ariel, 2004.
- RAMBLA, Xavier -Coord.-: *Les fractures de l'estructura social*. UAB, Bellaterra, 2008.
- SEGURA MAS, Antoni: *Senyors i vassalls del segle XXI. Una explicació fonamental i clara dels conflictes internacionals*. Ed. La Campana, Col. Obertures, núm. 15, Barcelona, 2004.
- VINEN, R.: *Europa en fragmentos. Historia del viejo continente en el siglo XX*. Barcelona, Península, 2002.

HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA D'ESPANYA

- CARRERAS, Albert i TAFUNELL, Xavier: *Historia económica de la España contemporánea (1789-2009)*. Crítica, Barcelona, 2010.
- DD.AA.: 'La transición a la democracia y la España de Carlos I', *Historia de España*, Vol. 42. Ed. Espasa Calpe, Madrid, 2003.
- DD.AA.: 'La España de las Autonomías', *Historia de España*, Vol. 43. Ed. Espasa Calpe, Madrid, 2007.
- DE LA GRANJA, José Luis et al: *La España de los nacionalismos y las autonomías*. Editorial Síntesis, Madrid, 2001.
- GOMEZ MENDOZA, Josefina, LOIS GONZÁLEZ, Rubén C i NEL·LO COLOM, Oriol -ed.-: *Repensar el Estado. Crisis Económica, conflictos territoriales e identidades políticas de España*. Universidade de Santiago de Compostela, Santiago de Compostela, 2013.
- MARTÍNEZ, Jesús A. (coord.): *Historia de España, siglo XX (1939-1996)*. Ed. Cátedra, Col. Historia serie mayor, Madrid, 1999.
- PAREDES, Javier (coord.): *Historia contemporánea de España (siglo XX)*. Editorial Ariel, Col. Historia, Barcelona, 2004.
- PONT VIDAL, Josep i INIESTA DE MANRESA, Rafael: *La utopia obrera. Historia del movimiento de los trabajadores españoles*. Ediciones Flor del viento, Barcelona, 2002.
- TUSELL GÓMEZ, Javier: *Dictadura franquista y democracia, 1939-2004*. Crítica, Barcelona, 2005.

HISTÒRIA DE LES ILLES BALEARS

- ALZINA MESTRE, J., C. L. BLANES, et al. (1982): *Història de Mallorca. Vol II i III*. Moll, Palma, 1982.
- BARCELÓ, B.: *El segle XIX a Mallorca*. Palma de Mallorca, 1964.
- CASASNOVAS, M. A.: *Història de les Illes Balears*. Moll, Palma, 1998.
- CASASNOVAS, M. A.; GINARD FÉRON, D. (2006): *L'època contermporània a les Balears (1780-2005)*. Documenta Balear, Palma, 2006. Col·lecció Quaderns d'Història Contemporània de les Illes Balears. Editorial Documental Balear. Palma.
- DD.AA.: *Atles de les Illes Balears*. Edicions Cort, Palma, 1995.
- DD.AA.: *Balears portes obertes*. Lundwerg, Barcelona, 2005.
- DD.AA.: *Cent anys d'història de les Balears*. Salvat-Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de les Balears, Barcelona, 1982.
- DD.AA.: *El segle XX a les Illes Balears. Estudis i cronologia*. Cort, Palma, 2000.
- DD.AA.: *Gran Enciclopèdia de Mallorca*. Promomallorca, Palma, 1989.
- DD.AA.: *Historia de las Islas Baleares. Época Contemporánea. Siglo XIX*. Palma, El Mundo-el Dia de Baleares, Palma, 2006.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Grup	Grup I, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

- DD.AA.: *Història de les Illes Balears. Del segle XVIII borbònic a la complexa contemporaneïtat*. Edicions 62, Barcelona, 2004.
- DD.AA.: *Història, política, Societat i Cultura dels Països Catalans (Vols. 6-13)*. Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1995-2008.
- DD.AA.: "El segle XIX a Menorca" *Estudis Baleàrics*, Palma, 2005.
- DD.AA.: *Enciclopèdia d'Eivissa i Formentera*.
- DD.AA.: *Enciclopèdia de Menorca*.
- DD.AA.: *Turisme i Societat a les Illes Balears. II Volums*. Grup Serra, Palma 2002.
- DURAN PASTOR, Miquel i SERRA BUSQUETS, Sebastià -dir-: *Les Illes Balears, un ésser viu. 25 anys d'autogovern*. Ed. Institut d'Estudis Autònoms, Palma, 2008.
- MANERA ERBINA, Carles: *Història del creixement econòmic a Mallorca: 1700-2000*. Lleonard Muntaner, Palma, 2001.
- MARIMON RIUTORT, Antoni i SERRA BUSQUETS, Sebastià -dir-: *Diccionari de Partits Polítics de les Illes Balears (1900-2008)*. Lleonard Muntaner Editor, Palma. 2012.
- MASCARÓ PASSARIUS, J., -Ed.-: *Historia de Mallorca (vols. 3 i 4)*. Palma de Mallorca, 1974.
- MULET GUTIÉRREZ, Maria-Josep: *Fotografia a Balears*. Sa Nostra, Palma, 1989.
- SUAU PUIG, J.: *El món rural mallorquí, segles XVIII-XIX*. Curial, Barcelona, 1991.

GEOGRAFIA

- *Atles de les Illes Balears*. Accessible a <http://www.uib.es/secc6/lsig/atlas.htm>
- CARRERAS I VERDAGUER, Carles: *Geografia Humana*. Edicions Universitat de Barcelona, Barcelona, 1998.
- DD.AA.: *Geografia humana*, Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, 2009.
- DD.AA.: *Turisme i Societat a les Illes Balears. II Volums*. Grup Serra, Palma 2002.
- FARINÓS IDASSI, Joaquim -Coord.-: *Geografia regional d'Espanya*. Universitat de València, 2002.
- FEO PARRONDO, Francisco: *Geografia humana*. Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, 1988.
- GARCÍA ALVARADO, Jose María; SOTELO NAVALPOTRO, J.: *La España de las autonomías*. Síntesis, Madrid, 1999.
- PICORNELL BAUZÁ, Climent; SEGUÍ PONS, Joana Maria: *Geografia humana de las Islas Baleares*. Oikos-Tau, Vilassar de Mar, 1989.
- PUYOL, Rafael: *Geografia humana*. Cátedra, Madrid, 1992.
- RABELLA, Josep M. -Dir.-: *Atles de les Illes Balears*. Edicions 62, Barcelona, 2000.
- ROMERO, J. -Coord.-: *Geografia humana*. Ariel, Barcelona, 2008.
- ZÁRATE MARTÍN, Manuel Antonio: *Geografia humana: sociedad, economía y territorio*. Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid, 2005.

HISTÒRIA DE L'ART

- AGUILÓ, Catalina i MULET, Maria-Josep: *Guia d'arxius, col·leccions i fons fotogràfics i cinematogràfics de les Balears: 1840-1967*. Sa Nostra, Palma, 2004.
- ARGAN, Giulio Carlo: *El arte moderno. Del iluminismo a los movimientos contemporáneos*. Akal, Madrid, 1991.
- BOZAL FERNÁNDEZ, V.: *Arte del Siglo XX en España: Pintura y Escultura 1900-1939*. Espasa Calpe, Madrid, 1995.
- BOZAL FERNÁNDEZ, V.: *Arte del Siglo XX en España: Pintura y Escultura 1939-1990*. Espasa Calpe, Madrid, 1995.
- CALVO SERRALLER, Francisco: *El Arte Contemporáneo*. Taurus, Madrid, 2001.
- CANTARELLAS, C.: *La arquitectura mallorquina de la ilustración a la restauración*. IEB, Palma, 1981.
- CARBONELL, M.: *Art de cisell i de relleu*. Olañeta, Palma, 2002.
- DD.AA.: *Gran Enciclopedia de la Pintura i l'escultura a les Balears*. Promomallorca, Palma, 1996.
- EISENMAN, Stephen -coord.-: *Historia crítica del Arte del Siglo XIX*. Akal, Madrid, 2001.
- HERNANDO, J.: *A rquitectura en España, 1770-1900*, Cátedra, Madrid, 1989.
- JULIUS, Anthony: *Transgresiones. El arte como provocación*. Destino, Barcelona, 2002.

Any acadèmic	2017-18
Assignatura	10746 - Complement de l'Especialitat de Geografia i Història 2: Contextualització..
Grup	Grup I, AN
Guia docent	L
Idioma	Català

- MORALES, Alfredo J.: *Patrimonio histórico-artístico*. Historia 16, Madrid, 1996.
- PERELLÓ, Mª A.: *Esglésies dels segles XVII i XVIII a Ciutat de Mallorca*. Moll, Palma, 1985.
- RAMÍREZ, Juan Antonio -Dir.-: *Historia del Arte 4, 'El mundo contemporáneo'*. Alianza, Madrid, 1997.
- REYERO, C.; FREIXA, M.: *Pintura y Escultura en España, 1800-1910*. Cátedra, Madrid, 1999.
- RICO, Juan Carlos -Ed.-: *La exposición de obras de arte*. Silex, Madrid, 2009.
- SEGUÍ, M.: *Arquitectura contemporánea en Mallorca (1900-1940)*. UIB-COAB, Palma, 1990.
- URRUTIA, A.: *Arquitectura Española del s. XX*. Cátedra, Madrid, 1997.

Altres recursos

Es recomana la consulta habitual entre d'altres de les guies i dossiers: *El Estado del Mundo* (ed. Akal), *L'Estat del món* (Worldwatch Institute-Centre Unesco de Catalunya), *Informe sobre Desarrollo Humano PNUD*, *Guia del Mundo*, *El mundo visto desde el sur* (Instituto del Tercer Mundo-IEPALA), *Dossiers del diari La Vanguardia: Vanguardia Dossier*, *Anuario Movimientos Sociales*, *Anuario Centro de Investigación para la paz*, *Informe sobre el desarrollo Mundial (Banco Mundial)* *Informe mundial sobre la Cultura (Unesco)*, *El món al...* (*El Temps* i *The Economist*), *Dossiers de Le Monde Diplomatique*, *Anuaris: CIDOB*, de l'Institut d'Estudis Mediterranis, *contrainfo.cat*, dels diversos diaris...

- Revista *Sapiens*.
- Revista *L'Avenç*.
- Revista *El Temps*.
- Suplements dels diaris.
- Premsa diària (en paper i en digital).
- Arxius d'imatges i so.
- Xarxes socials.

